

Žmogaus teisių
stebėjimo institutas

Lukiškių g. 5-318, 01108, Vilnius
Tel. +37060575123
El. p. hrmi@hrmi.lt

**Lietuvos Respublikos Seimo
Žmogaus teisių komitetui**

**2022-04-27
Nr. IS-XVII-4**

Tik el. paštu

DĖL SUSIRINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ NR. XIVP-766, NR. XIVP-1328 IR NR. XIVP-819

Žmogaus teisių stebėjimo institutas (ŽTSI), susipažinęs su Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatymo pakeitimo įstatymų projektais Nr. [XIVP-766](#), Nr. [XIVP-1328](#) ir Nr. [XIVP-819](#), teikia pastabas ir pasiūlymus.

Dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-766

Įstatymo projektu Nr. XIVP-766 siekiama papildyti Susirinkimų įstatymo 2 str. 5 d. numatytų įstatymo subjektų ratą kelių valstybės valdžios institucijų įgaliotais asmenimis bei įtraukti šių institucijų įgaliotus asmenis į 7 str. 3 d. numatytą sąrašą pranešimus apie organizuojamus susirinkimus derinančių asmenų, jeigu susirinkimas planuojamas šių institucijų priegose. ŽTSI vertinimu, atsižvelgiant į projekto aiškinamojo rašto motyvus, visgi nėra aišku, kokios būtų papildomos šių subjektų funkcijos pranešimų apie susirinkimus derinimo procese, kuriame dalyvauja tiek savivaldybės administracijos, tiek policijos atstovai, ypač atsižvelgiant į tai, kad susirinkimą galima riboti tik Konstitucijoje ir Susirinkimų įstatyme numatytais pagrindais.¹ Manytina, kad aiškinamajame rašte nurodyto tikslo – nuodugniai informuoti institucijų, prie kurių planuojami susirinkimai, atstovus galima pasiekti numatant savivaldybių administracijoms ir/ar policijos atstovams teisę informuoti šių ir kitų institucijų atstovus apie planuojamus susirinkimus prie šių institucijų. Be to, įstatymo 7 str. 3 d. numato, kad, derinant pranešimą apie organizuojamą susirinkimą, gali dalyvauti „kitų įstaigų atstovai, specialistai“. Tad, manytina, kad siūlomo įstatymo projekto pakeitimų laukiamų rezultatų būtų galima pasiekti be privalomo valdžios institucijų atstovų įtraukimo į pranešimų derinimo procesą ir papildomai jo neapsunkinant bei nebiurokratizuojant.

Dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-1328

Įstatymo projektu Nr. XIVP-1328 siekiama ilginti pranešimo apie organizuojamą susirinkimą, kuriame dalyvaus daugiau kaip 15 žmonių, pateikimo savivaldybės administracijai terminą nuo 5 iki 15 darbo dienų ir papildyti įstatymo 7 str. 7 d., detalizuojant savivaldybės sprendimų apskundimo ir tokių skundų nagrinėjimo teismine tvarka procedūrą. ŽTSI nuomone, įstatymo projekto tikslai, siekiant užtikrinti susirinkimų organizatoriams veiksmingas teisinės gynybos priemones ir pašalinti teisinį netikrumą dėl organizuojamo susirinkimo, vertintini teigiamai. Visgi siūlomas pakeitimas ilginti pranešimo apie susirinkimą terminą iki 15 darbo dienų gali apsunkinti šios pamatinės teisės įgyvendinimą praktikoje. Neretai susirinkimai organizuojami

---

¹ Be to, pažymėtina, kad, priešingai nei nurodoma projekto aiškinamojo rašto pirmoje dalyje, Susirinkimų įstatymas numato pareikštinę, ne leidiminę susirinkimų organizavimo tvarką.

spontaniškai ar reaguojant į aktualius politinius, socialinius įvykius, valdžios institucijų sprendimus, todėl susirinkimo data ir laikas gali būti esminiai veiksniai, siekiant šią teisę įgyvendinti prasmingai, pavyzdžiui, tam tikriems įvykiams dar nepraradus savo aktualumo, kas gali nutikti, kai pranešimą būtų būtina pateikti likus 15 darbo dienų iki susirinkimo. Pažymėtina ir tai, kad spontaniškas susirinkimo organizavimas, reaguojant į politines ar socialines aktualijas, net jeigu jis nebuvo suderintas Susirinkimų įstatymo numatyta tvarka, nebūtinai prilygtų Susirinkimų įstatymo pažeidimui, jeigu toks susirinkimas buvo taikus ir nepažeidė Konstitucijos ir Susirinkimų įstatymo saugomų vertybių. Tokio susirinkimo organizavimas, net jeigu jis nebuvo suderintas, remiantis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, būtų laikomas visiškai legitimu susirinkimų teisės įgyvendinimu, ir už tokį, kad ir nesuderintą susirinkimą, sankcijos neturėtų būti taikomos. Tad atsižvelgiant į tai, kad organizuojant susirinkimą, jo data ir laikas gali būti itin svarbūs veiksniai susirinkimo tikslams pasiekti, siūlytina neilginti pranešimo apie organizuojamą susirinkimą termino ir palikti dabar galiojantį 5 darbo dienų terminą arba svarstyti jo trumpinimą.

Atsižvelgiant į teisinės gynybos priemonių veiksmingumo ir teisinio tikrumo argumentus, išdėstytus aiškinamajame rašte, pažymėtina, kad, remiantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 70 str., teismas pareiškėjo prašymu arba savo iniciatyva gali imtis reikalavimo užtikrinimo priemonių, t.y. ir pagal dabar galiojantį teisinį reguliavimą yra tiek teisinė, tiek praktinė galimybė teisminiu keliu užtikrinti, kad organizuojamas susirinkimas galėtų vykti planuojamu laiku ir vietoje ir tais atvejais, kai savivaldybės administracija nesutinka suderinti susirinkimo.

Dėl įstatymo projekto Nr. XIVP-819

Įstatymo projektu Nr. XIVP-819 siekiama koreguoti įstatymo 7 str., keičiant pranešimo apie organizuojamą susirinkimą nagrinėjimo tvarką ir perkeltiant kreipimosi į teismą naštą nuo susirinkimų organizatorių savivaldybių administracijoms, t.y. susirinkimas gali būti laisvai organizuojamas, nebent savivaldybės administracija, manydama, jog susirinkimu būtų pažeistos Konstitucijos ir įstatymo saugomos vertybės, kreipiasi į teismą dėl tokio susirinkimo ribojimo. ŽTSI vertinimu, toks susirinkimų organizavimo tvarkos palengvinimas vertintinas teigiamai, atsižvelgiant į pamatinę susirinkimų laisvės svarbą demokratinėje visuomenėje ir vis dar pasitaikančius nepagrįstus taikių susirinkimų ribojimo atvejus, nesutinkant suderinti susirinkimo datos, laiko ir vietos bei kuriant susirinkimo organizavimui biurokratinės, teisiškai ir objektyviai nepagrįstas kliūtis. Visgi sutiktina su Seimo Teisės departamento išvada, kad iš siūlomo projekto nėra aiški pranešimų nagrinėjimo išdava ir tolesni, po nagrinėjimo sekantys sprendimai ir/ar veiksmai. Pavyzdžiui, nėra numatyta, kaip vyksta pranešimo nagrinėjimas, jeigu organizuojamo susirinkimo vietoje tuo pačiu metu suplanuotas kitas susirinkimas ar renginys ar yra kitų, objektyvių, svarių ir įstatymu pagrįstų priežasčių, dėl kurių reikėtų tolesnio susirinkimo datos, laiko ir vietos derinimo. Tad, ŽTSI vertinimu, šios projekto nuostatos dar galėtų būti koreguojamos, siekiant teisinio ir praktinio aiškumo susirinkimų organizatoriams, pranešimus apie susirinkimus nagrinėjantiems ir kitiems įstatymą įgyvendinantiems subjektams.

Kilus klausimams dėl išdėstytų pastabų, maloniai prašome kreiptis el. paštu į Žmogaus teisių stebėjimo instituto advokacijos vadovę Mėtą Adušavičiūtę meta.adutaviciute@hrmi.lt.

Pagarbiai

Direktorius
Dainius Pūras